

Reactie op internetconsultatie van VNO-NCW en MKB-Nederland op de wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arbeidsomstandighedenregeling in verband met de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan reprotoxische stoffen

Aanpassing EU-richtlijn chemische stoffen

De Europese Unie heeft de richtlijn over chemische stoffen aangepast op het punt van reprotoxische stoffen zodat de strengere regels die gelden voor stoffen, die kanker of schade aan het DNA kunnen veroorzaken ook gelden voor reprotoxische stoffen. De motivering hiervan is, dat wanneer werknemers tijdens het werk worden blootgesteld aan zogenaamde reprotoxische stoffen dat schadelijke effecten kan hebben op de voortplanting, het ongeboren kind en/of borstvoeding. Het gevolg van deze aanpassing van de richtlijn is, dat werkgevers meer voorzorgsmaatregelen moeten nemen om hun medewerkers te beschermen tegen de risico's van deze stoffen. Daarnaast worden EU-grenswaarden vastgesteld voor de stoffen benzeen, nikkelverbindingen en acrylonitril.

De implementatie van de richtlijn gaat verder dan de richtlijn voorschrijft

Vooraf willen VNO-NCW en MKB-Nederland stellen, dat het veilig werken met stoffen van het grootste belang is. Wetgeving en praktijk moeten daarop zijn gericht. Voor de implementatie van de richtlijn moeten het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arbeidsomstandighedenregeling worden aangepast. Naast de noodzakelijke aanpassingen wil de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid twee aanvullende aanpassingen in de wetgeving doorvoeren. De richtlijn bepaalt, dat bedrijven hun registratie van blootstelling aan reprotoxische stoffen 5 jaar moeten bewaren. De minister wil die termijn verachtvoudigen tot 40 jaar en daarmee in overeenstemming brengen met de bewaartermijn, die geldt voor registratie van blootstelling aan kankerverwekkende stoffen. Als reden hiervoor wordt gegeven, dat het daardoor beter mogelijk is de gevolgen van blootstelling vast te stellen. De tweede verdergaande aanpassing van de wetgeving is het toepassen van strengere regels voor reprotoxische stoffen waarvan het niet duidelijk is of er een veilige grenswaarde bestaat. Werkgevers worden daarom verplicht de blootstelling zo laag te houden als technisch mogelijk is.

Daarnaast vraagt de regeling dat er nieuwe eisen aan het blootstellingsregister voor medewerkers gesteld worden, die niet praktisch uitvoerbaar zijn.

Immers, bij blootstelling aan CMR-stoffen moeten de volgende gegevens in een persoonlijk blootstellingsregister worden bewaard: type stof, mate van blootstelling (aan de hand van luchtmetingen of indien van toepassing biologische metingen (hoeveelheid stof in bloed of urine), duur van de blootstelling en de lijst van (potentieel) blootgestelde werknemers op naam. In de genoemde lijst moet worden opgenomen: een lijst van medewerkers die worden, kunnen worden, zijn of kunnen zijn blootgesteld, en de blootstelling die de persoon daadwerkelijk heeft ondergaan. Dit betekent een wijziging van de huidige richtlijnen met betrekking tot vaststelling van de blootstelling van werknemers aan CMR-stoffen zoals nu vastgelegd in artikel 4.2 lid 4. van het Arbeidsomstandighedenbesluit welke luidt: "Voor het doeltreffend vaststellen van het blootstellingsniveau wordt gebruik gemaakt van geschikte,

genormaliseerde meetmethodes, dan wel andere voor het doel geschikte meetmethodes of kwantitatieve evaluatiemethodes”. Voor de kwantitatieve evaluatiemethodes kunnen onderbouwde schattingen worden gebruikt, zoals ook aangegeven op Blootstellingsmeting van gevaarlijke stoffen op Arboportaal. Het niet opnemen van onderbouwde schattingen als methode om het blootstellingsniveau in bovengenoemde passage in de Nota van Toelichtingen is in onze ogen een cruciale omissie met mogelijk vergaande gevolgen. Het weglaten van de mogelijkheid om het blootstellingsniveau aan CMR-stoffen door onderbouwde schattingen vast te stellen betekent namelijk een enorme en zelfs onuitvoerbare lastenverzwaring voor het bedrijfsleven en met name MKB. Voor CMR-stoffen zonder veilige drempelwaarde, waarbij wettelijk gestreefd moet worden naar een blootstelling die zo dicht mogelijk bij ‘0’ ligt, zou ook een kwantitatieve bepaling voldoende moeten zijn.

Een Europees level playing field

VNO-NCW en MKB-Nederland vinden, dat een veilige en gezonde werkomgeving essentieel is voor werknemers waar zij zich ook in de Europese Unie bevinden. Want juist daardoor wordt veilig en gezond werken geen middel voor concurrentie. Ook de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft als beleid uitgesproken, dat de oriëntatie van het beleid voor veilig en gezond werken Europees is. Die Europese oriëntatie wordt nu ten onrechte losgelaten.

Naleving van regels is belangrijk

Het naleven van wet- en regelgeving door bedrijven is belangrijk en nodig. Eén van de oorzaken van het niet naleven van regels voor veilig en gezond werken kan liggen aan de complexiteit van de regels zelf. Daarom is eenvoud en vereenvoudiging nodig. In het door de minister aan de SER gevraagde advies over Arbovisie 2040 zal de SER ingaan op vereenvoudiging van regels en het vermijden van nationale koppen.

Bewaartermijn van 40 jaar is niet realistisch

De praktijk van registratie van blootstelling van individuele medewerkers aan carcinogene en mutagene stoffen toont aan, dat een bewaartermijn van 40 jaar gemiddeld genomen niet dan wel in onvoldoende mate kan worden gerealiseerd. Veel, met name kleinere bedrijven, hebben een kortere levenscyclus, wisselen van eigenaar, terwijl ook werknemers in de meeste gevallen geen 40 jaar bij een bedrijf werken en zich bovendien niet laten volgen. In de eisen aan het blootstellingsdossier staat dat er altijd lucht- of biologische metingen moeten worden uitgevoerd bij blootstelling aan reprotoxische stoffen. Dat is bij carcinogene en mutagene stoffen niet het geval. Dergelijke gegevens mogen volgens AVG-wetgeving ook niet in het bezit zijn van de werkgever. De werkgever kan daar dan ook geen lijst van maken. Ook vanuit AVG (Algemene verordening Gegevensbescherming) verplichtingen is de bewaartermijn van 40 jaar een groot probleem en niet realistisch.

De Nota van Toelichting geeft aan dat de Autoriteit Persoonsgegevens om advies is gevraagd.

Vooruitlopend daarop kunnen we vast aangegeven dat deze lange bewaartermijn (40 jaar) bedrijven nu al voor grote praktische problemen plaatst. Er is nu al sprake van een spagaat tussen de Arbo-verplichtingen en de AVG-verplichtingen.

De meeste werknemers werken niet 40 jaar voor hetzelfde bedrijf. De gangbare praktijk is om een persoonlijk dossier 5 jaar na uit dienst treden automatisch te vernietigen.

De Arbo-verplichtingen (40 jaar bewaartermijn) betekenen dat hier handmatig uitzonderingen op moeten worden gemaakt voor CMR-stoffen. Maar dit is nu al een groot probleem want waar moet je die gegevens dan opslaan? Er is geen goede oplossing want je mag ze immers vanuit AVG perspectief niet bewaren.

Grote toename administratieve en uitvoeringslasten

De verdergaande aanpassingen dan waartoe de Europese richtlijn verplicht leiden tot grote administratieve en uitvoeringslasten. Met name kleinere bedrijven zullen worden getroffen door die toename van regeldruk. Voor de effecten van de voorgestelde aanpassingen voor de toename van regeldruk is onderzoek nodig.

Conclusie

De voorgestelde aanpassingen leiden tot nationale koppen en het verlaten van een Europees level playing field. De voorgestelde bewaartermijn van 40 jaar is niet realistisch.

Met de voorgestelde aanpassingen wordt de regelgeving ingewikkelder. Door de grote administratieve en uitvoeringslasten wordt het midden- en kleinbedrijf zwaar belast: de toename van regeldruk wordt onderschat. Voor de effecten van de voorgestelde wijziging voor de toename van de regeldruk in het bijzonder voor het mkb is onderzoek nodig.